

Asia: VN/15881/2025

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asiasta seuraavaa.

Merituulivoimalat ovat energia- ja ilmastopoliittisesti erityisen kiinnostavia, koska ne voivat olla jopa ydinvoimalan kokoisia yksiköitä.

Suomen luonnonsuojeluliiton mielestä ilmastokriisin ratkaiseminen vaatii sitä, että lopetamme fossiilisten polttoaineiden käytön ja siirrymme uusiutuvaan energiaan. Sillekin on asetettava selkeät reunaehdot. Hankkeiden on noudatettava EU:n periaatetta, jonka mukaan yhtä ympäristötavoitetta edistettäessä ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa toiselle. Käytännössä päästöjen vähentämistä ei siis saa tehdä luonnon kustannuksella. Ilmastokriisi ja luontokato ovat vakavia ihmiskuntaa uhkaavia ongelmia, jotka pitää ratkaista samanaikaisesti.

Tästä syystä on erittäin hyvä, että talousvyöhykkeen potentiaalisista merituulivoimaloista tehdään suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointi (SOVA). Tällaiset SOVA-arvioinnit ovat käyneet viime vuosina valitettavan harvinaisiksi. Merituulivoimalat ovat asia, jossa ehditään vielä tehdä proaktiivista ja kokonaisvaltaista suunnittelua. Näin voidaan ottaa huomioon myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset.

On hyvä, että SOVA:ssa on kaksivaiheinen lausuntomenettely: ensin siitä mitä aiotaan tutkia ja sitten tuloksista. Lausuntojen ajoitus on kuitenkin sellainen, että maastotöiden pitäisi olla jo menossa, kun tutkimussuunnitelmasta vasta lausutaan. Tämä on metodinen ongelma. Sitä pahentaa lähtötietojen aukkoisuus. Näistä "keskellä ei mitään" sijaitsevista syvistä merialueista ei ole yleensä vielä riittäviä perustietoja. (Perämeren alueet ovat tosin olleet jo hanke-yvässä.)

Tehtävänasettelu voisi olla kunnianhimoisempi. Jo SOVA-tason selvitys voi tuoda esille kohteita, jotka osoittautuvat niin ongelmallisiksi, ettei niitä kannata viedä jatkoselvittelyyn ja yvaan.

Vaihtoehtoja voisi lisätä esitetystä niin, että myös jokainen neljästä esitetystä alueesta voisi olla oma vaihtoehtonsa. Nyt valitut hankeparit voivat hämärtää tuloksia, koska yhden parin kohteet voivat olla keskenään liian erilaisia. On mahdollista, että jo SOVAn perusteella joitakin kohteita voidaan karsia pois jatkosuunnittelusta.

Hankkeiden elinkaareissa tulisi jo nyt varautua esitettyä pitempään toiminta-aikaan, kuten 50 vuoteen.

Selvitettävissä asioissa ei juurikaan kuvata konkreettisesti sitä miten selvitykset suoritetaan: kuka tekee mitä missä miten ja milloin. On ilmeistä, että selvityksessä jää epävarmuuksia ja tiedonpuutteita. Ne tulee raportoida SOVAn tuloksissa riittävän selvästi. Monet vaikutukset voivat selvitä oikeastaan vasta kun voimaloita rakennetaan. Siksi seurantaohjelmalla tulee olemaan tavallista suurempi merkitys.

Tutkittavissa asioissa korostamme meri- ja maakaapelien merkitystä. Maatuulivoimaloista on opittu, että sähkölinjoista voi tulla paljon laajempia ympäristövaikutuksia kuin itse voimaloista.

Kiinnitämme erityisesti huomiota uunituoreeseen lintuselvitykseen "Itämeren toimintasuunnitelma sensitiiviset lintualueet Suomen merialueella: Linnuston huomiointi tuulivoimala-alueiden suunnittelussa merelle" (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 24 | 2025). Lintujen lisäksi tulee ottaa huomioon lepakoide muutto.

Oikeusvarmuuden vuoksi arvioinnissa tulee satsata Natura 2000 -alueisiin.

Yhteisvaikutuksissa tulee ottaa huomioon Suomen aluevesien hankkeiden lisäksi myös Ruotsin ja Ahvenanmaan suunnitelmat.

Yksittäisiin alueisiin otamme kantaa vasta SOVAn tulosten yhteydessä.

Lisätietoja

- toiminnanjohtaja Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY

Toimeksi saaneena

Tapani Veistola
toiminnanjohtaja

Vaihtoehtov

Veistola Tapani
SLL